

על עלה ועל עולה

כתבה: אלמוג צחר

איורים: אביאל בסיל

1

מה לוקחים במזוודה כשנוסעים לארץ חדשה?

כבר נסעתי לטיולים ארוכים, ואפילו פעם אחת טסתי במטוס לארץ אחרת, אבל רק לטיול של ימים אחדים. לפני יומיים אימא אמרה לי: "דימה, הגיע הזמן שתחליטי מה אתה לוקח איתך. תבחר רק את הדברים שאתה באמת צריך, אין הרבה מקום במזוודות. הנה, קח את המזוודה הקטנה האדומה. עוד כמה ימים נהיה כבר בבית החדש שלנו בארץ ישראל." ארזתי את הדובי שיש לי מאז שהייתי תינוק ואני עוד שומר אותו למזכרת, אפילו שאני כבר לא חייב אותו (רק לפעמים, בלילה), ושמתי במזוודה גם ספרים ותמונה מהגן ומקל מיוחד שמצאתי בחצר. אבל אז נעצרתי וניסיתי לחשוב - מה בעצם ילד כמוני צריך שם, בארץ ישראל הזאת?

2

חשבתי על כל החברים שלי כאן בשכונה, שיישאר פה, על השביל שבחצר, עליו הלכתי אולי 200 פעם ואני כבר יכול לעבור אותו בעיניים עצומות ועדיין להיזהר מהמרפצת הבולטת, חשבתי על העץ שאני מטפס עליו כמעט מידי יום, גם בחורף וגם בקיץ, כדי להשקיף לרחוב ולראות את אבא מגיע מהמשרד. פתאום, אפילו שאני כבר בן שש, התחיל להיות לי מחניק בגרון ולא כל כך רציתי לטוס באווירון לארץ ישראל שלהם.

ירדתי לחצר וטיפסתי בפעם האחרונה על העץ. הפעם, לא הסתכלתי אם אבא מגיע מהעבודה, כי הוא לא עבד היום במשרד בגלל שמחר אנחנו כבר טסים. הסתכלתי על הרחוב וגם על העץ שאהבתי והייתי עצוב. זה היה עץ אגוז, זקן כזה, עם ענפים מכופפים ועלים גדולים ועבים. ישבתי עליו וניסיתי להיזכר בכל הדברים הטובים שסיפרו לי על הבית החדש שיהיה לי בארץ ישראל: שיש שם ים ושמש כמעט כל הזמן, שאפשר לטייל המון והכול קרוב כי הארץ קטנה, ושזו הארץ של היהודים ואף אחד בבית הספר לא יוכל לצחוק עלי בגלל שאני יהודי... לפתע שמעתי את אימא קוראת לי ושמתי לב שנהיה כבר חשוק ואני עדיין על העץ. לא יודע למה, קטפתי לי את העלה שהיה הכי קרוב ליד שלי, מין מזכרת אמיתית שתהיה לי מהבית, שאוכל לזכור את החצר שלי לא רק לפי התמונות. לפני שנכנסתי למטבח מיהרתי להכניס את העלה למזוודה האדומה ולשמור אותו בין הספרים שלי.

3

הטיסה עברה די מהר. בכלל, הכול היה כמו חלום, כאילו רק לפני רגע היינו ברוסיה, ופתאום אנחנו בדירה שנתנו לנו במקום שקוראים לו כרמיאל, שאני אפילו לא יכול להגיד את השם שלו.

כשהגענו ונכנסנו לדירה, ראיתי שהבית החדש לא דומה בכלל לבית שהיה לנו. אבא הניח את המזוודות ונעמד באמצע הסלון הריק. הסתכלתי עליו והבחנתי שיש לו דמעות בעיניים. נבהלתי ושאלתי אותו (קצת בתקווה) אם הוא מתחרט שנסענו לארץ ישראל ואולי אנחנו תיכף נחזור לרוסיה, אבל הוא אמר לי שאני לא מבין, ושהוא אף פעם בחיים לא היה כל כך מאושר כמו עכשיו, כשסוף סוף הגענו הביתה לארץ ישראל.

מאז, גם אני משתדל להיות מאושר, אבל אי-אפשר להגיד שאני מצליח.

אבא קיבל עבודה בנטיעות באיזה יער של קרן אחת, וכל יום הוא חזר יותר ויותר מחייך. בשבוע הבא אימא תתחיל לעבוד במשרד בעיר, וכולם כבר עסוקים ורק אני בחופש, "חופש גדול" קוראים לזה כאן.

4

אני מתגעגע. אני יושב על המדרגה בכניסה לבית החדש ועוצם עיניים, מנסה לדמיין שאני בחצר שלי ברוסיה, על העץ, מחכה לאבא. לפעמים אני ממשש את העלה שהבאתי וממש יכול להרגיש את הרוח נושבת בין הענפים. ואז מופיע ילד אחד וצועק לי "זוז, רוסין!" וכמעט דורס אותי עם הקורקינט שלו.

אתמול בערב, כשאבא חזר מהעבודה עוד ישבתי שם, על השביל. אבא צעק לי "שלום!" גדול בעברית, אבל אני התביישתי, וחשבתי שמי ששומע אותו בטח חושב שהוא מדבר במבטא מצחיק.

"מה העניינים, דימה?" הוא שאל.

"כלום," עניתי. "אני רק לא מבין למה באנו לארץ הזו. מה כל כך טוב פה?"

אבא התיישב לידי וחיבק לי את הכתף. "אני יודע שהתחלה קשה," הוא אמר. "אבל תבין, דימה, זאת הארץ שלנו, פה אנחנו בבית. שם היינו אורחים. זה מה שחשוב. ומה זה ביד שלך?" שאל.

"זה עלה מהבית ברוסיה. מהעץ שלי. פה אין שום דבר שלי," אמרתי וברחתי למעלה, לפני שהוא יראה שהעיניים שלי נוצצות.

5

למחרת בבוקר אבא העיר אותי בחמש. בחוץ היה עוד חושך וחשבתי שאני חולם.

"בוא, דימה," הוא לחש, "תתלבש בשקט בלי להעיר את אימא ותיקח גם את העלה שלך." "לאן הולכים?" שאלתי, אבל אבא לא ענה ורק ארז בתיק קטן כמה כריכים וכובעים לשנינו.

כל הדרך הלכנו בשתיקה, עד שהגענו לתחנת הסעה. על המיניבוס שעצר הצלחתי לקרוא בעברית את המילים "קרן קימת לישראל" ואז הבנתי שהוא לוקח אותי לעבודה.

המיניבוס נסע ויצא מהעיר. הנוף התחלף לירוק ואז לחום ולצהוב ושוב לירוק. התפלאתי. אצלנו ברוסיה היינו צריכים לנסוע לפחות שעה עד שהיינו יוצאים מהעיר, וגם אז ראו רק יער גבוה, אפור וחשוך.

"זה הגליל," לחש לי אבא באוזן. "פה אנחנו בונים את הבית החדש שלנו. היום יהיה לך בארץ ישראל משהו משלך."

עכשיו כבר סקרנותי גברה, אבל המשכתי להסתכל מהחלון ולא אמרתי כלום.

המיניבוס עצר וירדנו בסופה של דרך עפר מאובקת. צעדנו לעבר הגבעה, ששם כבר היו פועלים אחרים וארגזים עם שתילים של עצים קטנים.

6

"תסתכל, דימה, פה יהיה יער. אנחנו, בידיים שלנו, נכסה את הגבעה הזו בעצים ירוקים. בוא, אני רוצה שתפגוש מישהו", אמר אבא, אחז בידי והוביל אותי למעלה, אל ראש הגבעה.

לאיש שעמד למעלה היה עור חום ושזוף וקול נעים. "אה, אתה דימה, נעים מאוד", הוא חיך. קצת התביישתי. "אבא שלך ביקש שאספר לך על עצמי ועל מה שהיה פה קודם. קוראים לי שלום ואני מתימן. גם אני הייתי עולה חדש כמון, ועכשיו אני עולה ישן. אני שלום מישראל. שמעתי שאתה מתגעגע הביתה."

"כן", עניתי בלי קול.

"אני יודע איך זה. גם אני מתגעגע ותמיד יש לי בלב משהו מהבית שלי במדבר, שהשארתי מאחור ב-1949, כשעליתי למטוס עם המשפחה שלי במבצע שנקרא 'מרבד הקסמים'. הייתי בגילך. לקח לי זמן, אבל התחלתי מחדש. בסוף הבנתי, שפה אני יכול לבנות לי בית חדש כמו שאני רוצה. כי היו גם דברים שלא אהבתי בבית בתימן. פה רציתי ליצור בית שיהיה שלי באמת, ואף אחד לא יוכל לגרש אותי ממנו. זה לקח קצת זמן, אבל הצלחתי. גם אתה צריך לבנות את הבית החדש שלך לפי החלומות שלך פה בישראל. על איזה דברים שהשארתי בבית הקודם שלך אתה חולם? למה אתה הכי מתגעגע?" שאל.

לא עניתי. התביישתי ושתקתי, ורק מיששתי בקצות האצבעות את העלה שהיה לי בכיס.

7

שלום חיכה רגע, ואז לקח את אבא הצידה ונתן לו משהו ביד.

אבא קרא לי. "בוא דימה, בוא, תבנה את הבית שלך."

הוא הוציא את היד שלי מהכיס ופתח את האגרוף שהחזיק את העלה. משב של רוח חלף והפיל אותו לאדמה. "קח", אמר והושיט לי שתיל קטן של עץ. "בבית היה לך עץ, בארץ ישראל יהיה לך יער", הוא הבטיח.

חפרנו יחד בור באדמה ושמו בו את השתיל. הרוח הייתה נעימה, לא דוקרת כמו אצלנו ברוסיה, והשמש לא הייתה חמה מידי על הגבעה. פתאום התחלתי לחשוב שאולי בכל זאת יהיה בסדר, שאולי אני באמת יכול לבנות לי בית חדש, כמו בחלומות.

כשאכלנו את הכריכים שאבא הביא מהבית ליד העץ ששתלנו, חיבק אותי אבא, הסתכל על הנוף הפתוח ואמר לי: "תראה, זו ההתחלה שלנו בארץ החדשה שלנו. תתחדש בן, תתחדש."

